

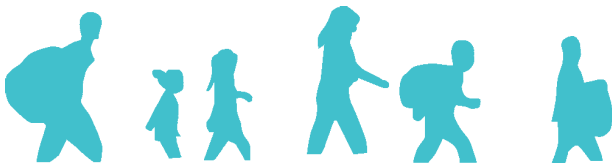
índex

- 5 Proposta per a nens i nenes
La historia d' Alegria i Éxode
- 7 Proposta per a nois i noies
Activitat horitzons de futur
- 8 Proposta per a joves
Les persones en moviment
- 10 Proposta per a adults
Resposta a la crisi
- 22 Proposta per a grups de pastoral
Veus del mon
- 27 Proposta per a grups de lleure
En la teva pell

HOSPITALITAT.CAT

Estem vivint la pitjor crisi de refugiats de la història. 59.500.000 de persones que, a causa de la persecució, els conflictes, la violència generalitzada o les violacions de drets humans es veuen obligades a sortir de les seves llars a la recerca d'un futur incert. Això suposa un nombre sensiblement major a la població d'Espanya, que compta amb menys de 46,5 milions de persones.

T'imagines un país sencer en el qual els seus habitants han hagut d'abandonar les seves llars?

És un nombre sense precedents que s'uneix a una tendència a l'alça (en els darrers 3 anys el nombre de persones desplaçades es va incrementar un 40%) que no fa més que agreujar la situació.

En aquest panorama, Síria té un paper rellevant. Des de 2011 es veu immersa en una guerra civil que enfronta el govern (no democràtic) de Bashar Al-Assad amb una oposició, que no és una entitat uniforme, sinó que aglutina actors diversos i enfrontats entre si (Exèrcit Lliure de Síria, el Front Islàmic, Al-Nusra –Al-Qaida a Síria–, Estat Islàmic).

En aquesta guerra, la població civil siriana ha vist compromès el seu futur i més de la meitat ha hagut d'abandonar casa seva. Amb 3.880.000, aquest país s'ha convertit en el major país d'origen de persones refugiades, a més dels 7,8 milions que han estat desplaçades dins del seu propi territori.

© Kristóf Hólvényi/JRS

La violència, agreujada amb altres factors com la manca de recursos, està obligant a les poblacions al desplaçament.

Gairebé una de cada quatre persones refugiades al món és d'origen sirian. Però Síria no és l'únic focus intens d'origen. **Més de la meitat de les persones refugiades són d'algun d'aquests tres països: Síria, Afganistan i Somàlia.**

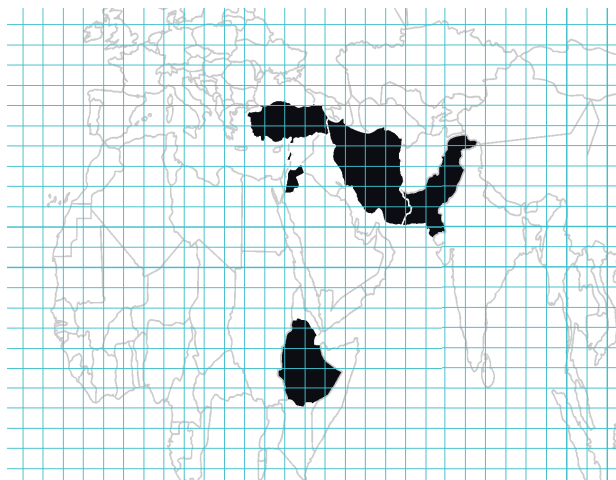
Aquestes xifres són alarmants i, no obstant això, deixen fora a moltes altres que també es veuen obligades a deixar la seva casa a la recerca d'un futur incert. L'ACNUR, tot i reconèixer la dificultat per distingir entre un migrant i un refugiat, parla que "un migrant gaudeix de la protecció del govern del seu país d'origen", mentre que la persona refugiada no.

Això ens fa reflexionar que hi ha una línia molt fina entre refugi i migració. En molts casos, persones que sol·liciten l'asil no veuen reconeguda la seva condició de refugiada, veient –se privades dels drets que se'n deriven, convertint-se en aquest moment en immigrants al país d'acollida.

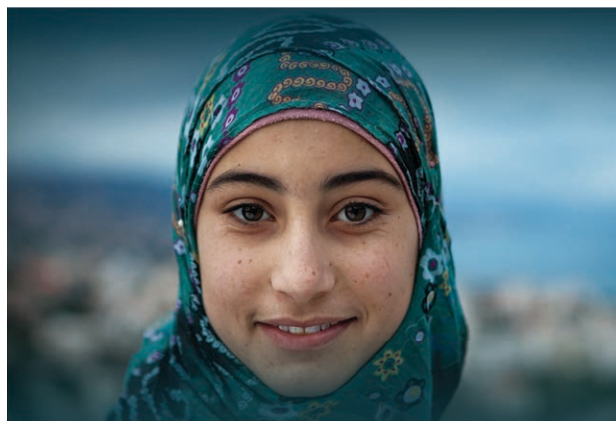
Al seu torn, persones que migren per poder salvar la vida, fugint de condicions de pobresa, mediambientals, de conflictes no reconeguts que comprometen seriosament la seva integritat.

Aquestes persones pateixen, en moltes ocasions, situacions igual de perilloses i, en canvi, no poden optar a la protecció que atorga el reconeixement jurídic de la seva condició de refugiades, la qual cosa augmenta la seva vulnerabilitat.

És important tenir en compte que els principals països d'acollida de les persones refugiades estan sent els seus països veïns.

Turquia és el país que més persones refugiades acull, seguit pel Pakistan, el Líban, Iran, Etiòpia i Jordània. Són les regions en desenvolupament les que acullen al 86% les persones refugiades; de fet, el 42% del total de persones refugiades residia a 2014 en països amb un PIB per càpita era inferior a 5.000 dòlars (a Espanya el PIB per càpita és de 34.899 \$).

© Andy Ash/JRS

En aquest context neix la campanya Hospitalitat.cat, que proposa una mirada integral davant la mobilitat humana, en aquest moment actual en què tantes persones migrants i refugiades estan trucant a les portes d'Europa.

Partint de la comprensió de les causes generadores del moviment de persones, promou accions concretes d'acollida i acompanyament, no oblidant el suport als països d'origen de les persones migrants, i denuncia les situacions d'injustícia, proposant polítiques i respostes respectuoses dels drets humans.

Un dels objectius d'aquesta campanya és “contribuir que la nostra societat compregui les causes que motiven la mobilitat humana, per generar una cultura de solidaritat i inclusió amb totes les persones migrants i refugiades”, una eina privilegiada per aconseguir-ho és l'educació.

Des d'aquesta convicció, us presentem aquest material que vol ser un suport perquè educadors, tant de l'àmbit formal com no formal treballin amb nens, nenes i joves, promovent una cultura de l'hospitalitat, d'acollida amb les persones migrants, destacant la importància de treballar per eradicar la causa dels conflictes i fomentar la incidència sobre les instàncies que tenen responsabilitat en construir polítiques migratòries justes.

Proposta per a nens i nenes

La historia d' Alegria i Èxode

Edat aproximada: 6-9 anys

Durada de l'activitat: 45 minuts

Desenvolupament

Fem un cercle amb les cadires i els ensenjem la foto d' Alegria i Èxode.

Intentarem explicar la història d' Alegria i Èxode en base al que veiem a la foto:

- ❓ Com es diuen? On viuen? Com és la seva llar?
- ❓ Veient les seves cares, viuen feliços?
- ❓ Com ens imaginem un dia a les seves vides?

La persona dinamitzadora pot anar apuntant a la pissarra les respostes que es van donant.

Un cop haguem conversat sobre això, els posem el vídeo amb el testimoni d' Alegria, que es pot trobar aquí:
www.youtube.com/watch?v=K3QOCzMOyTA

Un cop escoltat el testimoni, reflexionem en grup gran, utilitzant les següents preguntes:

- ❓ Com es diuen les persones que surten al vídeo (la mare i el fill)?
- ❓ Per què van haver de sortir del seu poble Alegria i Èxode? Què va passar?
- ❓ Hi ha diferències entre la història que imaginem abans i la història real?
- ❓ Coneixem o hem sentit a parlar d'altres

casos com el d' Alegria i Èxode, de gent que ha hagut de deixar casa seva? Si és així compartim-ho amb la resta del grup.

- ❓ Com hem vist, hi ha persones que es veuen obligades a abandonar la seva llar. Per quines raons creieu que ho fan? Quins motius poden portar-los a prendre aquesta decisió? Com creus que se senten?
- ❓ Penseu en la vostra casa i la vostra vida. Quines coses tenim que ens agradaria que poguessin tenir també Alegria i Èxode?

Per finalitzar, demanem a l'alumnat que amb les respostes de l'última pregunta facin un dibuix d' Alegria i Èxode amb les coses que ens agradaria que no els faltessin (escola, hospital, menjar...).

Material:

- Ordinador i projector.
- Annex 1: Fotografia d' Alegria i Èxode.
- Cartolines, retoladors, colors...

* Adaptat d'Entreculturas, "12 pasos para un mundo mejor. 20 de junio, día mundial de las personas refugiadas".

Proposta per a nois i noies

Activitat horitzons de futur

Edat aproximada: 10-12 anys

Durada de l'activitat: 60 minuts

Desenvolupament

Anem a demanar a l'alumnat que **reflexioni sobre algun record del seu passat**, de quan eren nens i nenes, **algun record del seu present** (què és el que fan, el que els agrad...), **i com s'imaginin el seu futur** (que vols ser de majors...). Un cop han pensat en aquestes tres coses, cada persona l'ha de dibuixar en un paper. Un foli per al passat, un altre per al present i un tercer per al futur.

Un cop tinguem els dibuixos, dividim l'alumnat en grups de 5 o 6 persones. A cada grup se li lliura una còpia dels dibuixos del material "Horitzons de futur". Se'ls explica que en aquest material estan recollits els dibuixos, que van fer diferents adolescents desplaçats de les seves llars i acompanyats pel Servei Jesuïta als Refugiats entre el 2003 i 2006 al camp de Salala, a Libèria. Els grups han de comparar els seus dibuixos amb els que els hem lliurat i compartir les seves impressions.

Obrim un petit diàleg al voltant de les següents preguntes:

- ? Saps què vol dir que una persona sigui refugiada? Que sigui desplaçada?
- ? Has vist, escoltat o llegit alguna notícia que parlés de persones desplaçades o refugiades?
- ? Hi ha gairebé 60 milions de persones que es veuen obligades a sortir de casa, per què creus que passa això?

Una cop els grups hagin tingut un temps per a reflexionar, fem una posada en comú en grup gran. Per a la posada en comú, podem utilitzar les següents preguntes orientadores:

- ? Com va ser el passat de les persones autores dels dibuixos que hem vist? Quines diferències veus amb els vostres dibuixos?
- ? Veient els dibuixos, com creus que les persones desplaçades s'imaginin el seu futur? Quines diferències hi ha entre el vostre futur i el d'aquestes persones? Podem dir, que en general, totes les persones tenim l'esperança de viure un futur millor?
- ? És justa la situació que viuen les persones desplaçades i refugiades? Què podem fer nosaltres per canviar aquesta realitat? ¿Hi ha altres persones o altres institucions que també podrien fer alguna cosa?

Material:

- Retoladors, colors...
- Paper per a dibuixar.
- Llibre "Horizontes de futuro", disponible a: <http://centroderecursos.alboan.org/es/registros/2426-horizontes-de-futuro>

Adaptat de ALBOAN, "Horizontes de futuro".

Proposta per a joves

Les persones en moviment

Edat aproximada: 14-17 anys

Durada de l'activitat: 60 minuts

Treball previ: Demanem a l'alumnat que portin a classe **una història d'algun familiar, amic, amiga, veïns, veïnes... que hagi viscut en un altre país diferent al país d'origen d'aquesta persona**. Per a això, hauran de completar una fitxa que contingui els següents apartats: Cap a on va viatjar aquesta persona? Per quins motius? Què va aprendre en aquest viatge? Quines anècdotes li van succeir?

Desenvolupament

Un cop tot l'alumnat tingui la fitxa del pas previ completa, posarem a l'aula un mapa de Peters.

- ? Per començar preguntem a l'alumnat: Què és la mobilitat humana?

Deixem l'alumnat conversar sobre el tema, i un cop hagin consensuat una definició la comparem amb la següent:

“La mobilitat humana és l'acció de traslladar-se geogràficament de manera individual o col·lectiva, bé sigui per voluntat pròpia o per pressió d'agents externs, i a causa de diferents raons. Entre elles hi ha la pobresa, la persecució política o la discriminació per pertinença ètnica, religiosa o orientació sexual, les guerres o els conflictes interns per control territorial i de recursos naturals, els abusos i/o la violació als drets humans i la desigualtat en la repartició de les riqueses. Però també es deu al desig de coneixement, a la curiositat d'explorar el desconegut i/o al gust d'experimentar la varietat de llocs i cultures del món”.

A continuació posarem en comú les fitxes que hem completat, anotant al mapa les rutes que van fer les diferents persones, i utilitzant com a guia les següents preguntes (45 minuts):

- ? Com ens sentim escoltant aquestes històries i veient aquest gran mapa de moviments humans, de rutes, viatges i somnis truncats i realitzats?
- ? Quins motius van portar les persones a sortir dels seus països? Ho van fer voluntàriament?
- ? Al món hi ha milions de persones que es veuen obligades a deixar casa seva. A què pensem que es deu? Creieu que són sempre ben rebudes en la seva destinació?
- ? Quins valors descobrim?
- ? Com ens agradaria que ens tractessin, si estiguéssim en la mateixa situació d'aquestes persones? I nosaltres, som hospitalaris amb les persones que vénen d'altres països? Què podem aprendre d'elles?

Material:

- Annex 2: Fitxa per a l'activitat prèvia..
- Mapa de Peters.
- Retoladors o llana per marcar en el mapa.

Adaptat de Xarxa Jesuïta amb Migrants Llatinoamèrica i el Carib, “En camino hacia la hospitalidad. Guía de actividades para niños y niñas de educación secundaria”.

Annex 2

Fitxa per a l'activitat prèvia

Nom de la persona entrevistada

Edat

Recorregut que va fer la persona entrevistada des de la seva localitat fins al lloc de destinació

Per quants països va passar?

Quines anècdotes anècdotes li van succeir?

Per què va viatjar la persona entrevistada?

Va ser un viatge fàcil?

Quan va arribar a la destinació, va poder complir amb els objectius que s'havia marcat?
Com el van tractar les altres persones?

Proposta per a adults

Resposta a la crisi

Edat aproximada: 18-35 anys

Durada de l'activitat: 1h 30m.

Desenvolupament

Comencem la sessió amb una dinàmica molt fàcil, **es col·loquen una sèrie de fotografies a terra** (veure Annex 3). Es poden buscar més imatges a Internet i **la gent ha de triar alguna, i explicar per què l'ha agafat i què és el que sap del que la fotografia mostra.**

- ❓ Es tracta d'intentar respondre a la pregunta: què és el que està passant?

Després el grup treballarà amb els següents materials:

#WhySyria: La crisi de Síria explicada en 10 minuts i 15 mapes:

<http://whymaps.tumblr.com>

Mapes de l'Informe d'ACNUR: "Món en Guerra. Tendències Globals. Desplaçament Forçat en 2014:

<http://www.acnur.org/t3/fileadmin/Documentos/Publicaciones/2015/10072.pdf?view=1>

Una crisi i un desafiament: per què les paraules importen:

http://es.jrs.net/campana_detalle?TN=PROJECT-20151021024555

Obrim un espai de debat sobre la crisi migratòria:

- ❓ Què sabies sobre ella? Què has descobert amb els materials? Quins són per a tu les claus de la crisi migratòria?

- ❓ Quan parlem d'aquesta crisi, pensem només en Síria o transcendeix a aquest cas concret?

- ❓ Quin paper té la nostra societat de cara a l'acollida de les persones que arriben a les nostres fronteres?

- ❓ Quin paper té la nostra societat de cara a les causes que estan originant aquests moviments de persones?

Després del debat es passa als i les participants el text escrit per una persona refugiada (Annex 4). Es tracta de llegir-lo i comentar el que ens ha semblat, si hi ha alguna cosa que ens ha tocat especialment a títol individual i per què, què contestaries a la persona?

Finalment es llegeix un extracte del text "Resposta a la crisi de refugiats. Una mirada comuna des de la nostra espiritualitat ignasiana" (Veure Annex 5) i es respon:

- ❓ Què et semblen els criteris generals? Estàs d'acord en què no es pot distingir els migrants dels refugiats? ¿Quines implicacions té això?
- ❓ Pel que fa a la resposta que es proposa, què pots fer tu per donar-li suport? Creus que és la correcta? ¿Què et semblen els criteris d'acollida en base a les comunitats d'hospitalitat?

© Kristóf Hölvényi

© Kristóf Hölvényi

© Sergi Cámara/JRS

© Sergi Cámara/JRS

© Sergi Cámara/JRS

© Kristóf Hölvényi/JRS

© Kristóf Hölvényi/JRS

© Kristóf Hölvényi/JRS

© Kristóf Hölvényi/JRS

© Kristóf Hölvényi/JRS

© Kristóf Hölvényi/JRS

© Kristóf Hölvényi/JRS

© Kristóf Hölvenyi/IJRS

© Sergi Cámara/IJRS

Annex 4

Amman, 23 octubre 2014

La ciutat on jo vivia és al centre de Síria

El meu barri estava molt a prop d'una zona lleial al govern siríà, i amb el temps això va suposar problemes per a nosaltres. Era l'estiu de 2011; els meus companys i jo érem estudiants, que es preparaven per als exàmens, i amb ganes de gaudir de les nostres ja pròximes vacances. Aquest anava a ser el meu últim estiu siríà.

En comptes de gaudir dels dies amb els meus amics, la crisi Síria ens va sobrepassar. Encara escoltàvem notícies sobre el que passava en altres llocs; al principi no vam fer gaire cas. Llavors, la gent de la nostra zona va decidir realitzar una asseguda a la plaça principal de la ciutat per protestar pacíficament per la mort de set persones. Va començar a la tarda; els organitzadors volien fer-ho durar tres dies. Centenars de persones van venir de diferents barris de la ciutat. Encara recordo la tranquil·litat que es respirava aquest dia, fins que després de la mitjanit va començar el tiroteig. La gent corria en totes direccions demanant ajuda. Les dones i els nens ploraven mentre els trets sonaven per tot arreu. Al dia següent, un grup d'homes armats va arribar al nostre barri i va detenir la majoria dels homes joves, que havien participat en la asseguda.

La situació es va deteriorar, i aviat vam comprendre què significava ser bombardejat. Com a estudiant, el que més em preocupava era la destrucció de la meua escola. Ni sabia ni entenia per què volien fer mal als nostres líders i triomfadors del matí. Després de més de dotze mesos de crisi, un grup de partidaris del govern va venir al nostre barri i va anunciar mitjançant un altaveu que "totes les famílies havien de sortir de la zona si no volien morir. Demà vindrem i esperem no trobar ningú aquí".

Pel que jo sé, només tres persones es van negar a anar-se'n; mai vam saber res més d'elles.

La meua família i jo ens en vam anar del barri i, per un temps, vam estar vivint en una altra part de la ciutat. Finalment, fugim a Jordània, ja que la situació es va tornar massa perillosa. Mirant per la finestra de camí a Jordània, estava content d'anar-me'n; em feia il·lusió conèixer gent nova.

Primer, vam haver de reconstruir les nostres vides a Jordània. Vaig preguntar als companys de treball sobre la cultura i altres pràctiques jordanes. En general, com a família, som gent flexible, així que sabia que podríem viure en una societat nova i diferent. Davant l'enorme afluència de sirians, l'actitud dels jordans cap als nousvinguts va canviar. Creien que els estaven traient les seves oportunitats d'ocupació i augmentant el cost de la vida. Crec que va ser per això, que els jordans van començar a tractar-nos com estrangers.

La realitat de la vida a Jordània no s'assembla per res al que vaig imaginar. La vida aquí és molt diferent de la de Síria, i tot és molt car. En primer lloc, vaig haver de treballar perquè ningú ens ajudava econòmicament. Vaig descartar la idea de tornar a l'escola i vaig començar a treballar. Amb el temps, em vaig adonar que no estava fent el correcte. Si acceptava la meua condició d'estranger, de qui no té accés a cap tipus d'educació superior, estaria destruint qualsevol oportunitat d'un futur decent.

Per casualitat, la meva mare va trobar un programa d'estudis en la que ella podia ser mestra voluntària, i em va parlar dels cursos d'educació superior en línia organitzats pel Servei Jesuïta a Refugiats (JRS), Jesuit Commons: Educació Superior en els Marges. Al principi, em preocupava no poder complir amb les classes pel meu horari de treball però, afortunadament, està dissenyat per a persones que han de treballar per tirar endavant.

El meu primer dia al centre d'estudis del JRS va ser molt emocionant. Vaig conèixer a persones de diferents països. Em sentia molt proper d'ells, fins i tot més que als que formaven part de la meua vida diària. Potser és perquè viure una crisi apropa a la gent.

Tenim molt en comú. Compartim gairebé les mateixes històries. Ens enfrontem als mateixos reptes i patim els mateixos problemes. No tenim dret a treballar. Els refugiats ho tenen difícil per obtenir els permisos de treball a Jordània. Tots nosaltres lluitem per seguir amb els nostres estudis. Ens sentim com estranys limitats per totes aquestes regles. Tots i totes hem de treballar dur per aconseguir els nostres objectius. I ens tranquil·litza que hi hagi tantes persones que vulguin ajudar els refugiats. Però la major part de la feina l'han de fer els propis refugiats, perquè ells i les seves comunitats puguin mantenir-se en peu per si mateixos.

Després de completar dos cursos certificats, m'enorgulleix dir que em vaig inscriure al programa de diplomatura en línia de tres anys. També estic orgullós de dir que el meu anglès ha millorat, i que puc comunicar-me amb moltes persones de tot el món. Aprendre un altre idioma m'ha fet un millor comunicador i tenir una ment més oberta. Espero poder sortir algun dia de Jordània i estudiar en una universitat als EUA o Europa.

Mohammed Aboud, Veus. JRS, 2014.

Annex 5

Resposta a la crisi de refugiats

Una mirada comuna des de la nostra espiritualitat ignasiana

© Elisa García Paleo

Criteris generals

El criteri ignasià d'universalitat es concreta en aquesta situació en la necessitat de no fer distinció entre persones refugiades i/o migrants en altres circumstàncies. Hem d'ajudar que el corrent de solidaritat cap als qui fugen de la guerra no exclogui, sinó que es faci extensiva a d'altres col·lectius vulnerables, que han abandonat els seus països.

La nostra aportació pot situar per ampliar la protecció en un **triple eix**:

1 Àmbit temporal: la protecció oferta per l'Estat té una durada limitada d'aproximadament 6/9 mesos, amb la qual cosa, en l'etapa posterior haurà (ja la hi ha actualment) una important necessitat d'acollida i acompanyament.

2 Abast: mentre que la protecció inicial incideix en les necessitats bàsiques (allotjament, manteniment, educació, etc.), sabem que el procés d'integració requereix molts suports sostinguts en el temps: idioma, suport escolar, teixit relacional, etc.

3 Tenim ja en l'actualitat situacions molt precàries de sol·licitants d'asil, als que a dia d'avui no arriba cap suport, per saturació del sistema. De la mateixa manera, hi ha

problemàtiques i grups específics: menors, víctimes de tracte, persones en situació irregular sense domicili, etc. que han de ser incloses en aquesta resposta.

L'acollida i suport als processos d'integració de la gent, que arriba, seria incompleta si no fos acompanyada d'un esforç per informar i sensibilitzar la societat sobre les causes dels moviments de persones, i d'una acció en l'àmbit de la incidència pública, per canviar les polítiques estatals (millora i ampliació substancial del sistema públic d'asil, legislació d'estrangeria, etc.), europees (accés segur, política de visats...) i internacionals (corredors humanitaris, comerç d'armes, finançament d'ACNUR, augment de l'ajuda humanitària, etc.)

Una resposta integral

Amb aquests criteris generals, des del sector social proposem una resposta a aquesta crisi amb quatre elements: acollida a Espanya; suport internacional (origen i Europa); sensibilització i incidència pública.

Comunitats d'hospitalitat: un model d'acollida ja en marxa: és important que ressaltem algunes característiques del tipus d'acollida practicada en algunes de les nostres comunitats i per membres de la família ignasiana..

- Es tracta d'una "acollida" que converteix la persona en un membre més de la comunitat, en pla d'igualtat, no en una persona que "rep" un servei.
- És una acollida on es busca compartir la vida, on hi ha escolta i suport recíproc i on tots donen i reben. L'element relacional és fonamental, així com el d'integració en un barri, comunitat, etc.
- És una acollida que es nodreix de persones que ja acompanyem en altres àmbits (entitats del sector social), i que pot no tenir una durada predeterminada, més enllà de la que marquen els processos de creixement de les persones i de la relació.
- És una acollida que demanda presència quotidiana real i vida comunitària/familiar.

Suport internacional: La nostra mirada sobre aquesta crisi a Europa no oblida les causes, aquells que no van poder escapar del conflicte, així com els molts refugiats que es troben en trànsit, en recerca d'una vida digna i segura per les seves famílies. El suport a la tasca d'acompanyament dels diferents JRS als llocs, on es produeix el desplaçament, és fonamental

Per tant, la solidaritat, que aquests dies busca mobilitzar, ha d'incloure també suports per al treball fora de les nostres fronteres, que permeti una acció més completa i integral en el procés de trànsit i refugi. També, des de fa uns anys, l'àrea de cooperació contribueix a la ingent resposta a la crisi siriana, centrant la nostra acció en el treball amb el més d'un milió de refugiats que arriben al Líban. La resposta passa per fer possible l'educació dels nens refugiats, així com ajuda bàsica alimentària i d'higiene, i un acompanyament proper a les famílies refugiades. Aquests suports cada vegada són més necessaris, ja que el nombre de refugiats creix exponencialment i els recursos són insuficients, i no els podem pas oblidar ara que el focus de les càmeres està dins de les nostres fronteres.

Sensibilització i comunicació: Genera material específic que contribueixi a entendre la crisi actual, en un context més ampli de fluxos migratoris.

Incidència, construint una agenda comuna.

Proposta per a grups de pastoral

Veus del mon

Edat aproximada: A partir de 18 anys

Durada de l'activitat: 50 minuts

Desenvolupament

Es posa música tranquil·la i s'anima als i les joves a tancar els ulls.

El grup estarà en silenci, cada persona amb els ulls tancats; es llegeix a poc a poc la fitxa “Veus del món” (annex 6) de manera que la lectura permeti que entrin en situació.

Es tracta que facin en la seva imaginació un recorregut, un exercici de sortir de si mateixos i posar-se en la pell d'una altra persona.

En acabar, en silenci, ens aixequem i anem escrivint en post-it una paraula que descrigui com ens hem sentit i l'enganxem en un paper continu amb forma de cor.

Fem grups de quatre persones. A cada grup se li lliura una còpia del document “Resposta a la crisi dels refugiats. Una mirada comuna des de la nostra espiritualitat ignasiana” (Annex 5, primers dos punts, pag. 1-2).

A continuació els grups hauran d'escriure unes cartes, però no en el seu nom, sinó imaginant que és Déu qui escriu, tenint en compte el viscut i reflexionat al llarg de la sessió.

Cada integrant del grup començarà una carta adreçada a un destinatari diferent:

- Carta a la classe política.
- Carta als mitjans de comunicació.

- Carta a les persones refugiades.
- Carta a la nostra classe.

Als cinc minuts rotaran les cartes, i seguiran escrivint seguint el fil de la carta que ha començat el company. D'aquesta manera, als vint minuts cada grup haurà elaborat quatre cartes de manera col·laborativa.

Es penjen les cartes a la paret perquè tot el grup pugui llegir-les.

Per finalitzar llegim Missatge del Sant Pare Francisco per a la Jornada Mundial de l'Emigrant i del Refugiat (Annex 6).

Font: Línies força per a un col·legi evangelitzador, curs 14-15.

Annex 6

Veus del Món

“Vull que tanquis els ulls i escoltis atentament la música. Imagina’t en el desert, tot molt tranquil i silenciós. Pensa en la teva vida, com és, on vius, com són els teus amics, i la teva família, com és la teva vida un dia normal... quins són els teus somnis, i les teves il·lusions... pensa en això i visualitza’t davant teu...”

Al desert, al teu costat, hi ha una caixa. Vull que la prenguis entre les teves mans i guardis tot el que ets, els teus records, les teves vivències, les teves coses... i que a poc a poc la vagis tancant.

Segueix escoltant la música i sent aquest buit en el teu interior... ja no tens identitat, ni cara, ni records...

Tot d’una mires a terra. Hi ha un mirall i un paper. T’ajups i els reculls. El paper et resulta familiar. L’has vist abans. L’has tocat abans. En ell hi ha escrit un relat.

Reconeixes la lletra, és la teva. El relat recull part de la teva vida. El llegeixes en veu alta.

“Quan va esclatar la guerra, el meu país, vaig viure amb por durant molt de temps. No aconseguia dormir a la nit. Recordo haver passat nits senceres desperta, agafant els meus dos fills, perquè temia que els segrestessin mentre dormíem.

Després vaig decidir fugir a Burundi. Hi havia masses de gent a la frontera entre Burundi i el Congo intentant fugir de la guerra. L’única manera de creuar la frontera era un taxi-bicicleta. Vaig agafar un dels meus fills a l’esquena, i l’altre per davant, perquè poguéssim cabre els tres en una bicicleta. Amb una mà subjectava al meu cap la bossa amb totes les nostres pertinences, i amb l’altra sostenia el manillar de la bicicleta.

Així em vaig convertir en refugiada, sense saber què volia dir. En uns dies comprenia el significat: ara se ‘m consideraria una persona sense veu...”.

Et mires al mirall.

Com és el teu rostre? De quin color és la teva pell? I els teus ulls? ¿I els cabells? Com és la roba que portes posada? Quants anys tens?

Et mires fins que t’adones que el mirall ja no hi és, i només hi ets tu mateix. Recordes el relat. Com ha estat la teva vida? Com et sents? Somies? Quins són els teus somnis i les teves il·lusions? Com és un dia normal en la teva vida? Vas a l’escola? Tens por? De què? Ets feliç?

Escolta la música. Mira el desert.

Hi ha molt silenci. Tot està en calma. De sobte veus aquesta capseta, on havies guardat per un moment teus records, la teva vida... Camines cap a ella.

Et gires i veus al lluny, com la persona que has estat en el desert... es va allunyant a poc a poc de tu. Tornes la vista a la caixa. Camines cap a ella. La agafes i l’obres. De nou tornes a ser tu mateix, amb els teus records, les teves vivències, la teva vida...

Annex 7

Missatge del Sant Pare Francisco per a la Jornada Mundial de l'emigrant i del Refugiat

© Sergi Cámara/JRS

Estimats germans i germanes

En la butlla de convocatòria al Jubileu Extraordinari de la Misericòrdia vaig recordar que “hi ha moments en els que d’una manera molt més intens estem cridats a la mirada fixa en la misericòrdia per poder ser també nosaltres mateixos signe eficaç de l’obrar del Pare”.

(Misericordiae vultus, 3).

En efecte, l’amor de Déu tendeix arribar a tots i a cada un, transformant a aquells que acullen l’abraçada del Pare entre d’altres braços que s’obren i s’estrenyen perquè qui sigui sàpiga que és estimat com a fill i se senti “a casa” en l’única família humana. D’aquesta manera, la pressa paterna de Déu és sol·lícita envers tots, com ho fa el pastor amb el seu ramat, i és particularment sensible a les necessitats de l’ovella ferida, cansada o malalta. Jesucrist ens va parlar així del Pare, per dir-nos que ell s’inclina sobre l’home nafrat per la misèria física o moral i, com més s’agreugen les seves condicions, tant més es manifesta l’eficàcia de la misericòrdia divina.

En la nostra època, els fluxos migratoris estan en continu augment en totes les àrees del planeta: refugiats i persones que escapen de la seva pròpia pàtria interpel·len a cadascú i a les col·lectivitats, desafiant la manera tradicional de viure i, de vegades, trastocant l’horitzó cultural i social amb el qual es confronten. Cada vegada amb més freqüència, les víctimes de la violència i de la pobresa, abandonant les seves terres d’origen, pateixen l’ultratge dels traficants de persones humanes en el viatge cap al somni d’un

futur millor. Si després sobreviuen als abusos i a les adversitats, han de fer comptes amb realitats on es nien sospites i temors. A més, no és estrany que es trobin a faltar normes clares i que es puguin posar en pràctica, que regulin l’acollida i prevegin vies d’integració a curt i llarg termini, amb atenció als drets i als deures de tots. Més que en temps passats, avui l’Evangeli de la misericòrdia interpel·la les consciències, impedeix que s’habitui al sofriment de l’altre i indica camins de resposta que es fonamenten en les virtuts teològals de la fe, de l’esperança i de la caritat, desplegant-se en les obres de misericòrdia espirituals i corporals.

Sobre la base d’aquesta constatació, he volgut que la Jornada Mundial de l’Emigrant i del Refugiat de 2016 sigui dedicada al tema: “Emigrants i refugiats ens interpel·len. La resposta de l’Evangeli de la misericòrdia”. Els fluxos migratoris són una realitat estructural, i la primera qüestió que s’imposa és la superació de la fase d’emergència per donar espai a programes, que considerin les causes de les migracions, dels canvis que es produeixen i de les conseqüències que imprimeixen cares noves a les societats i als pobles. Tots els dies, però, les històries

dramàtiques de milions d'homes i dones interpel·len la Comunitat internacional, davant l'aparició d'inacceptables crisis humanitàries en moltes zones del món. La indiferència i el silenci obren el camí a la complicitat que veiem com a espectadors als morts per sufocació, penúries, violències i naufragis. Sigui de grans o petites dimensions, sempre són tragèdies, quan es perd, encara que sigui només una vida.

Els emigrants són els nostres germans i germanes que busquen una vida millor lluny de la pobresa, de la fam, de l'explotació i de la injusta distribució dels recursos del planeta, que haurien de ser dividits equitativament entre tots. No és potser el desig de cada un d'ells millorar les pròpies condicions de vida i obtenir un honest i legítim benestar per compartir amb les persones que estimen?

En aquest moment de la història de la humanitat, fortament marcat per les migracions, la identitat no és una qüestió d'importància secundària. Qui emigra, de fet, és obligat a modificar alguns aspectes que defineixen a la pròpia persona i, fins i tot en contra de la seva voluntat, obliga al canvi també a qui l'acull. ¿Com viure aquests canvis de manera que no es converteixin en obstacles per a l'autèntic desenvolupament, sinó que siguin oportunitats per a un autèntic creixement humà, social i espiritual, respectant i promovent els valors que fan l'home cada vegada més home en la justa relació amb Déu, amb els altres i amb la creació?

En efecte, la presència dels emigrants i dels refugiats interpel·la seriosament les diverses societats que els acullen. Aquestes han d'afrontar els nous fets, que es poden veure com imprevistos, si no són adequadament motivats, administrats i regulats. ¿Com fer de manera que la integració sigui una experiència enriquidora per a tots dos, que obri camins positius a les comunitats i previngui el risc de la discriminació, del racisme, del nacionalisme extrem o de la xenofòbia?

La revelació bíblica anima a l'acollida de l'estranger, motivant amb la certesa que

fent això s'obren les portes a Déu, i a la cara de l'altre es manifesten els trets de Jesucrist.

Moltes institucions, associacions, moviments, grups compromesos, organismes diocesans, nacionals i internacionals viuen la sorpresa i l'alegria de la festa de la trobada, de l'intercanvi i de la solidaritat. Ells han reconegut la veu de Jesucrist: "Mira, sóc a la porta i truco" (Ap 3,20). I, no obstant això, no deixen de multiplicar-se els debats sobre les condicions i els límits que s'han de posar a l'acollida, no només en les polítiques dels Estats, sinó també en algunes comunitats parroquials que veuen amenaçada la tranquil·litat tradicional.

Davant aquestes qüestions, com pot actuar l'Església, si no inspirant-se en l'exemple i en les paraules de Jesucrist? La resposta de l'Evangeli és la misericòrdia.

En primer lloc, aquesta és do de Déu Pare revelat en el Fill: la misericòrdia rebuda de Déu, en efecte, suscita sentiments d'alegria i gratitud per l'esperança que ens ha obert al misteri de la redempció en la sang de Crist. Alimenta i enforteix, a més a més, la solidaritat cap al proïsme com a exigència de resposta a l'amor gratuït de Déu, "que va ser vessat en els nostres cors per l'Esperit Sant" (Rm 5,5). Així mateix, cada un de nosaltres és responsable del seu proïsme: som custodis dels nostres germans i germanes, allà on visquin. Cuidar les bones relacions personals i la capacitat de superar prejudicis i pors són ingredients essencials per a conrear la cultura de la trobada, on s'està disposat no només a donar, sinó també a rebre dels altres. L'hospitalitat, de fet, viu del donar i del rebre.

En aquesta perspectiva, és important mirar els emigrants no només en funció de la seva condició de regularitat o d'irregularitat, sinó sobretot com a persones que, tutelades en la seva dignitat, poden contribuir al benestar i al progrés de tots, de manera particular quan assumeixen responsablement els deures en relació amb qui els acull, respectant amb reconeixement el patrimoni material i

espiritual del país que els allotja, obeint les seves lleis i contribuint als seus costos. Malgrat tot, no es poden reduir les migracions a la seva dimensió política i normativa, a les implicacions econòmiques i a la mera presència de cultures diferents en el mateix territori. Aquests aspectes són complementaris a la defensa i a la promoció de la persona humana, a la cultura de la trobada entre pobles i de la unitat, on l'Evangeli de la misericòrdia inspira i anima itineraris que renoven i transformen tota la humanitat.

L'Església dona suport a tots els que s'esforcen per defensar els drets de tothom a viure amb dignitat, sobretot exercint el dret a no haver d'emigrar per contribuir al desenvolupament del país d'origen. Aquest procés hauria d'incloure, en el seu primer nivell, la necessitat d'ajudar els països del qual surten els emigrants i els pròfugs. Així es confirma que la solidaritat, la cooperació, la interdependència internacional i la equitativa distribució dels béns de la terra són elements fonamentals per a actuar en profunditat i de manera incisiva sobretot en les àrees d'on parteixen els fluxos migratoris, de tal manera que cessin les necessitats que indueixen a les persones, de forma individual o col·lectiva, a abandonar el propi ambient natural i cultural. En tot cas, cal evitar, possiblement ja en el seu origen, la fugida dels pròfugs i els èxodes provocats per la pobresa, per la violència i per la persecució.

Sobre això és indispensable que l'opinió pública sigui informada de forma correcta, fins i tot per prevenir pors injustificades i especulacions a costa dels migrants.

Ningú no pot fingir de no sentir-se interpel·lat per les noves formes d'esclavitud gestionada per organitzacions criminals que venen i compren homes, dones i nens com a treballadors a la construcció, a l'agricultura, a la pesca i en altres àmbits del mercat. Quants menors són encara avui obligats a allistar-se a les milícies que els transformen en nens soldats. Quantes persones són víctimes del tràfic d'òrgans, de la mendicitat forçada i de l'explotació sexual.

Els pròfugs del nostre temps escapen d'aquests crims aberrants, que interpel·len l'Església i a la comunitat humana, de manera que ells puguin veure a les mans obertes de qui els acull el rostre del Senyor "Pare misericordiós i Déu et tota consolació" (2 Co 1,3).

Estimats germans i germanes emigrants i refugiats. A l'arrel de l'Evangeli de la misericòrdia la trobada i l'acolliment de l'altre s'entrecreuen amb la trobada i l'acollida de Déu: Acollir l'altre és acollir Déu en persona. No es deixin robar l'esperança i l'alegria de viure que brollen de l'experiència de la misericòrdia de Déu, que es manifesta en les persones que troben al llarg del seu camí. Els encomano a la Mare de Déu, Mare dels emigrants i dels refugiats, i a sant Josep, que van viure l'amargor de l'emigració a Egipte. Encomano també a la seva intercessió els que dediquen energia, temps i recursos a la cura, tant pastoral com social, de les migracions. Sobretot, els imparteixo de cor la benedicció apostòlica.

© Sergi Cámara/JRS

Proposta per a grups
de lleure

En la teva pell

Edat aproximada: A partir de 10 anys

Durada de l'activitat: 70 minuts

Desenvolupament

La sessió es divideix en diversos passos. Depenent del temps disponible es pot realitzar l'activitat sencera o només alguna de les parts.

VEURE-SENTIR ____ 30 min

La primera part es fa a l'exterior, en algun parc o plaça. També es pot fer en interior en una sala gran.

Per a sentir farem un joc. Per a aquest joc fem un camp dividit en dues meitats per una línia (podem usar una pista de futbol, bàsquet...). Totes les persones es col·loquen en un dels extrems del camp, menys una persona o dues es col·loquen al centre del camp.

L'objectiu del joc per a les persones que estan en un dels extrems del camp és passar a l'altra banda sense que les persones que estan al mig (guardians) els toquin.

L'objectiu dels guardians és evitar que la gent passi a l'altre costat.

Per a això, han de tocar-los abans que creuin la línia que delimita les dues meitats del camp. Aquelles persones que hagin estat tocades pels guardians, es converteixen al seu torn en guardians.

Es repeteix l'operació fins que totes les persones es converteixin en guardians.

Òbviament, a mesura que hi ha més guardians, cada vegada serà més difícil passar a l'altra banda del camp.

Un cop hàgim fet el joc, ens asseiem en rotllana i posem en comú com ens hem sentit:

- ❓ Com s'ha sentit la primera persona guardiana al principi, quan estava sola? I més tard quan la majoria de la gent eren guardianes?
- ❓ Com s'ha sentit l'última persona, quan ha hagut d'intentar creuar la línia sabent que no tenia pràcticament cap possibilitat d'aconseguir-ho?
- ❓ Què us semblaria que es prohibís moure's pels diferents països del món?
- ❓ Sabeu qui són les persones refugiades i desplaçades?

JUTJAR ____ 20 min

Un cop feta la posada en comú, veiem un vídeo sobre la realitat de les persones refugiades i desplaçades.

Si no tenim accés a equip audiovisual, podem repartir un text per llegir-lo entre totes.

Video_ Dones desplaçades al Congo:
<https://youtu.be/FvKLhxzmZig>

Video_ Ghada, 13 anys, refugiada siriana al Líban:
<https://www.youtube.com/watch?v=nsa6grcOa2l>

Video_ Història de Jairo, desplaçat a Colòmbia:
https://youtu.be/JxO_k8oc-s4

Text_ Notícies a triar l'annex de l'activitat Mulla't i Actua:
<http://redec.es/sites/default/files/pro-puesta-didactica-20-junio.pdf>

Un cop vist el video, fem una ronda sobre com ens hem sentit, si és una situació justa, i si creiem que des d'aquí es pot fer alguna cosa per canviar aquesta realitat.

ACTUAR _____ (20 min, i properes sessions depenent de l'acció escollida)

A continuació es presenta la campanya d' Hospitalitat del SJM, i anem proposant petites accions que podem fer ara per donar suport a aquestes persones.

Aquí plantegem algunes accions senzilles per a realitzar, però depenent de l'edat podem adaptar-les a activitats més potents o més senzilles.

- Elaborar murals per sensibilitzar a la resta del grup.
- Escriure una carta explicant aquesta situació per repartir a les nostres famílies, amics...
- Escriure cartes al director de diferents diaris.
- Parlar amb alguna ONG que treballi amb persones refugiades, i organitzar una xerrada per a les nostres famílies.

HOSPITALITAT.CAT

